

Kovos menų istorija

Kovos menų susikūrimas yra toks pat senas, kaip patys žmogus. Norėdami išgyventi, žmonės nuo seno privalėjo kovoti su laukiniais žvėrimis ir priešais. Jie greitai suprato, kad kovoje jie turi iškovoti sprendimą, kurie užtikrins kovos veiksmingumą... bei, norint pasiekti tikslą... reikia turėti sveiką ir tvirtą kūną. Tai trunka ilgiau, tačiau kstantmeilūs procese, skirtingose civilizacijose susikūrė kovos menai, kurių tikslas – savigyna ir fizinis bei dvasinis pajūgumas.

Kovos menai skirtingose civilizacijose Paskiri savigynos sprendimai (technika, strategija, kovos taktika) buvo įinomi visose civilizacijose, pvz.: Egipto, Babilono, Indijos, kinų, graikų, romėnų, indėnų. Pavyzdžiui, senovės Graikijoje kovos menas buvo vadinamas pankretionu (graik. „visas įgūgos“), o senovės Romoje lygiai tokia pat kova buvo vadinama pagilatus, kurį pradžiai naudojamų buvo visos galimos technikos, smūgiai, kumžais, pirštais, smauginimai bei spyriai. Vis dėlto 648 m. pr. Kr. pankretionas buvo atrauktas graikų Olimpinės aidynės ir pakeistas draudimo naudoti varias technikas. Kovos pagrindai, naudojami Senovės Egipte, Babilone, Graikijoje, Romoje, Europoje, Afrikoje, Amerikoje neišliko iki mūsų dienų.

Shaolin vienuolyno vaidmuo Kitaip vystėsi kovos menai tolimuosiuose rytuose. Susijusi buvo su kinų budistų vienuolynu Shaolin. Pavadinimas Shaolin-ssu kūrėsi jauno miško vienuolynas ir susiję su jaunais medžiais, dabar auganais toje teritorijoje (pušys). Japonai tokį vienuolyną vadino Shaorin-kuris turi tą patį reikšmę. Vienuolynas Shaolin buvo pastatytas 495-496 m. ant vienos kalvų Songsho centrinės Kinijos kalnuose. Jame vienuolyne nuo 527 m. apsigyveno budistas patriarchas Indijos Bodhidharamas (kitai vadinamas Da Mo), kariuomenės narys, trejų karaliaus Sugandho vaikas. Jis buvo tvirto charakterio. Tai patvirtina jo nukeliautas kelias pasėjomis Indijos Kiniją... 525 m., kai jis pasiekė Kiniją... jam mažiausiai 60 metų. Ir to kilo patarlis „sveikame kūne sveika siela“.

Kai Bodhidharama atvyko Shaolin... pastebėjo, jog vienuolių fizinis pasiruošimas labai silpnas. Norėdamas pagerinti padėtį, jis nusprendė mokytis visus kovos menų, kurių mokė Indijoje (vajra musti) ir Kinijoje (jiaodi). Palaipsniui praktikuojamas vienuolyne Shaolin kovos menas plito visoje Kinijoje, o taip pat ir kaimyninėse šalyse (Japonijoje, Korėjoje, Vietname, Filipinuose). Šio proceso metu susiformavo daug vairių kovos stilių. Šiuo metu toks kovos menas (susidedantis kelių šimtų stilių) vadinamas KUNG-FU, arba WU-SHU, bei QUAN-FA.

Kovos menų plitimas Okinavos saloje Okinava - sala tarp Japonijos ir Taivano, labai paveikė kovos menų plitimą... Nuo XII amžiaus salą atvyko daug gyventojų Japonijos ir Kinijos, kurie taip pat turėjo ir savo sugebėjimą. Šios naujovės buvo noriai priimtų ir vystytų.

Okinavos gyventojus visais laikais puolė piratai, samurajai ir Kyushu, taivano gyventojai, stipresnais šalyse daėnai attraukdavo Okinavą... politines intrigas.

Kai 1609 metais Shimazu klanas užkariavo Okinavą... japonai draudė aliai turėti ginklus. Šis draudimas buvo absurdiškas. Kiekvieno kaimo aikštelėje buvo kaltas kuolas, prie kurio kabėjo kuolas ir peilis, skirtas uviai doroti. Visus kitus peilius ir kirvius konfiskavo. Daugeliui okinavos gyventojų tai buvo lyg tikra okupacija, kurios dėl ka pradėjo plisti kova be ginklų (karate), bei kovos sistema, kurioje naudojami kasdieniai daiktai (kobudo). Žmonės treniruojavosi naktimis, slėpdami tai nuo pašalinų. Žinios buvo perduodamos iš tėvo sūnui, iš mokytojo mokiniui. Karate daėnai reikalinga buvo kovoje su ginkluotu priešingu, mirties ir gyvybės kovoje. Tas, kuris nemokėjo gerai kovoti, mirdavo negalėdamas perteikti savo klaidų kitiems. Meistrai kurdavo naujas katas, kurios buvo perduodamos kartos kartai... tol, kol buvo atidirtos unikaliai, kad vienu smūgiu galėtum nužudyti priešingą... (ikken hisatsu principas).

Pavadinimas "karate" atsirado Okinavoje. Oficialiai pirmą kartą pavadinimas 1906 metais pavartojo meistras Hanashiro Chomo (1869 – 1945 m.), knygoje apie karate meną „Karate Shoshu Hen“.

Japonų karate laikotarpis Japonų laikotarpis – tai sunkus įingnis, kai karate žinios tapo sisteminės: tai mokyklinis kyu ir meistriškų dan padalinimas, naujų stilių atsiradimas, praktiškų kata naudojimas porose, liai tai pereinant prie aranų uotos kovos, o vėliau prie laisvos sportinės kovos.

Karate vystymasis Japonijoje prasideda XX amžiaus pradžioje, kai Gichin Funakoshi (1868-1957), meistras Azato ir Itosu

mokinys, viešai Tokijuje parengė – parodoma... jėga... karate programą.... Tai sulaukė – tokio susidomėjimo, kad Funakoshi nebuvo Okinavoje, bet liko Tokijuje, kur pradėjo mokytį Shotokan karate. Dziudo atsirado – tada jau Kinijoje Kano, pakvietė – Funakoshi – Kodokan... ir buvo labai suinteresuotas karate, tad prijungė – kai kurias technikas prie dziudo. Funakoshi pasisekimo svarbiausias salas atvykdavo kiti meistrai iš Okinavos: Chojun Miyagi (1888-1953), Higaono mokiniams, – Kyote stilius Goju-ryu, o Itoso ir Higaono mokiniams Kenava Mabuni (1889-1957) Osakone mokė Shito-ryu. 1935 metais Funakoshi mokiniams, o prieš tai ir ju-jitsu ekspertas Hironori Ohtsuka (1898-1982) – Vado-ryu. Ohtsuka, kuris sukūrė karate ir senovės japonų ju-jitsu hibridą..., gyvenimo pabaigoje buvo pripažintas Meiji karate (didžiausias ekspertas karo mene).

Japonijoje, o vėliau ir visame pasaulyje tapo populiarus Masutatsu Oyama (korėjiešis), kuris sukūrė gana kontaktinį stilių Kyokushinkai. Jo karate pasirodymai, bei kovos su buliais Havajuose ir JAV atnešė jam pasaulinį šlovę. Daug jo mokinių: Soeno, Azuma, Ashihara, Nahamura visose pasaulio šalyse – savas karate organizacijas ir mokyklas tokių stilių, kaip: Kudo, Ashihara karate, Shidokan bei Shindokai-kan.